

AŽ NIKDO NEŽIJE V CHUDOBY

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

Představ si, že máš na den jen 40 Kč.
Musíš z toho zaplatit jídlo, vodu, bydlení i školu.
Takto žije přes **600 milionů lidí**.
Tomu se říká **absolutní chudoba** – jde
o holé přežití.

— 40 Kč —

**HRANICE
EXTRÉMNI
CHUDOBY**

Budme k sobě **ohleduplní**. Neposmívejme se lidem,
kteří mají méně, a když můžeme, **nabídneme pomoc**.

Pomáhat
můžeme
všichni!

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Bangladéš: Mikropůjčky, které mění životy

Organizace Grameen Bank, založená
Muhammadem Yunusem, nositelem
Nobelovy ceny za mír, **pomáhá lidem
v chudých oblastech půjčkami
na drobné podnikání** (nákup šicího
stroje nebo dobytka).

Česko: Začít nový rok dobrým skutkem

Tříkrálová sbírka je největší
dobročinnou sbírkovou akcí v Česku.
Vybrané peníze každý rok **pomáhají
statisícům lidí v nouzi** prostřednictvím
Charity Česká republika.

Praha: Káva nebo oběd pro lidi v nouzi

Do projektu **Solidární síť** jsou zapojené
podniky, kde si lidé bez domova mohou zdarma:
» dát vodu, » nabít mobil, » využít toaletu.
Můžete zde také zakoupit voucher na kávu, jídlo,
oblečení nebo lístek do divadla
pro lidi v nouzi.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Možná si říkáš, že chudoba je problém hlavně v jiných zemích.
Ale i u nás žijí lidé, kteří nemají dost peněz na běžné věci:

školní obědy

léky

nájem

nebo třeba dovolenou

Tomu se říká **relativní chudoba** – člověk sice něco má, ale nestačí
mu to na **důstojný život**. Chudoba ale není jen o penězích.
Znamená i to, když někdo **nemá stejné šance** – třeba nemůže
studovat nebo si najít práci, protože **nemá podporu**, kterou potřebuje.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zkus si přečíst příběhy lidí,
kteří žijí v chudobě.
- » Co jim v životě chybí?
- » Kdo jim pomáhá?
- » Existuje podobný projekt
i ve tvém okolí?

AKČNÍ VÝZVA!

- » Domluv se s kamarády,
nebo učiteli a uspořádejte
sbírku – třeba na oblečení,
jídlo nebo školní potřeby.

KVALITNÍ JÍDLO VŠEM

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Tvoji spolužáci o přestávce právě dojedli bohaté svačiny a těší se na oběd, to bude u stolu zase legrace.

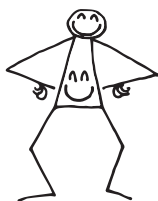
A co ti, kteří tohle zažívat nemohou? K svačině mají stěží suchý rohlík a jejich rodiče si nemohou dovolit zaplatit jim školní oběd.

Jinde ve světě je ještě hůř. Téměř polovina úmrtí dětí mladších 5 let souvisí s podvýživou.

2 KONEC
HLADU

PRŮMĚRNÝ ČECH
MĚSÍČNĚ VYHODÍ JÍDLO
ZA CENU DVOU
POLEDNÍCH MENU.

Dvakrát do roka probíhá v Česku sbírka potravin pro potravinové banky.

JAK TO SOUVISÍ S NAŠIMI ŽIVOTY?

I v Česku si některé **rodiny nemohou dovolit kvalitní a pestrou stravu**. Na jedné straně je nedostatek jídla, na druhé straně jeho plýtvání.

Každý z nás může přispět, ať už tím, že například:

- » nakupuje uvážlivě,
- » podporuje místní farmáře a výrobce,
- » nebo daruje trvanlivé potraviny potravinovým bankám.

CO MŮŽEŠ
UDELAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Etiopie: Odolnější zemědělství v době sucha

V oblastech postižených klimatickými změnami v obdobích sucha se rozvíjí **projekty chytrého zemědělství a pěstování plodin odolných vůči suchu**. Tyto postupy pomáhají komunitám lépe zvládat výkyvy počasí a zajišťovat dostatek potravin i v náročných podmínkách.

Česko: Potravinové banky

Patnáct regionálních potravinových bank v Česku **každý rok zachrání tisíce tun jídla**, které by jinak byly vyhozeny. Spolupracují se supermarkety, farmáři i výrobci potravin a rozdávají potraviny lidem v nouzi prostřednictvím sociálních služeb.

Praha: Primátorská velikonoční sbírka potravin

Každý rok se v Praze koná primátorská velikonoční sbírka potravin pro » seniory, » rodiče samoživitele, » lidí bez domova i další lidi v nouzi.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zaznamenal/a jsi ve svém okolí plýtvání potravinami (ve školní jídelně nebo místních restauracích)?
- » Jak omezit plýtvání?
- » Zdokumentuj situaci a navrhní konkrétní opatření proti plýtvání.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Zorganizuj osvětovou kampaň týkající se jednoho z témat konce hladu:
 - dostatek jídla pro všechny,
 - podvýživa dětí,
 - plýtvání jídlem apod.

ZDRAVÝ ŽIVOT PRO KAŽDÉHO

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

3 ZDRAVÍ
A KVALITNÍ ŽIVOT

Od malička chodíš na pravidelné prohlídky k lékaři, jsi očkovan/a proti vážným nemocem a pokud onemocníš nebo potřebuješ pomoci – lékař, nemocnice nebo záchranka jsou na dosah a připraveni pomoci téměř okamžitě.

Dostupná zdravotní péče by měla být pro všechny, ale ve světě to není samozřejmé. **Nejohroženější jsou matky při porodu a malé děti.**

KAŽDÝCH ŠEST VTEŘIN
ZEMŘE NA SVĚTĚ
JEDNO DÍTĚ.

Zdraví je
základním
předpokladem
kvalitního
života.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Finsko: Podpora duševního zdraví ve školách

Finsko dlouhodobě pracuje na tom, aby školy byly místem, kde se děti cítí bezpečně a kde se aktivně podporuje duševní pohoda. Programy zaměřené na **prevenci stresu, posilování vztahů, práci s emocemi a dostupnost školních psychologů** pomáhají snižovat úzkosti i riziko šikany, kterou například v Česku zažije až 1/5 dětí.

Česko: Nevypuště duši a pečuj o ni

Nevypuště duši usiluje o to, aby se o duševní zdraví mluvilo otevřeně a nikdo se nebál říct si o pomoc. Na jejich stránkách najdete např. **materiály pro duši, ale i skutečné příběhy lidí**, kteří bojovali nebo bojují s duševním onemocněním.

Praha: Zdravé město je to, kde se dobře žije

Praha dlouhodobě rozvíjí program „Zdravé město“, **podporuje prevenci nemocí a zdravý životní styl.**

Patří sem:

- » veřejné sportovní akce,
- » projekty na podporu psychického zdraví,
- » komunitní centra,
- » osvětové kampaně zaměřené na prevenci kouření a závislostí.

JAK TO SOUVISÍ S NAŠIMI ŽIVOTY?

Mezi témata, která se řeší v Česku, patří například **civilizační choroby** (obezita, cukrovka, srdeční onemocnění), **duševní zdraví a závislosti**, ale také **zdravé životní prostředí**.

Ke zdravému životu přispívají zdánlivé drobnosti:

- » dostatek pohybu,
- » zdravá strava,
- » hygiena,
- » pravidelné prohlídky u lékaře,
- » schopnost říct si o pomoc v náročných situacích.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Jak jsou na tom se zdravým životním stylem tví vrstevníci?
- » Co jim v péči o zdraví chybí? Uskutečni dotazníkové šetření ve své třídě nebo škole.
- » Shromáždí tipy na sportovní či relaxační aktivity ve svém okolí.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Navrhni a uskutečni aktivitu, která bude podporovat tvé zdraví.
- » Začít můžeš tím duševním, například sepsat 10 tipů pro hezčí den.
- » Pokračovat fyzickým, například sportovní výzvou na 1 měsíc.

VZDĚLÁNÍ PRO BUDOUČNOST

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

Místo školy ve 12 letech rovnou do práce? Některé děti ve světě to tak opravdu mají a vzdělání je pro ně nedostupné – nemají školu poblíž, chybí jim peníze, učebnice nebo psací potřeby.

**4 KVALITNÍ
VZDĚLÁNÍ**

1/4

základních škol na světě nemá elektřinu, pitnou vodu a základní hygienická zařízení.

53%

desetiletých dětí v rozvojových zemích neumí číst a neporozumí ani jednoduché pohádce.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Vzdělání není pro všechny samozřejmost.

Ne každý má stejnou podporu a příležitosti:

- » někdo nemá doma techniku pro učení,
- » jiní potřebují doučování, aby látku porozuměli,
- » některé děti nemohou odjet na lyžařský kurz, nebo školu v přírodě,
- » někde chybí učitelé.

Vzdělávání
ovlivňuje
tvou budoucnost.

**CO MŮŽEŠ
UDELAT
TY?**

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Indie: Himalájský patron

Již 15 let podporuje česká organizace vzdělávání dětí v Himalájích, v oblasti malého Tibetu. Jednou tam jako dobrovolník můžeš jet učit třeba i ty.

Česko: Programy pro školy

Školy v Česku se mohou zapojit do řady zajímavých programů.

Můžete získat **certifikát**:

- » Škola solidární (Charita ČR),
- » Ekoškola (TEREZA),
- » Světová škola (Člověk v tísni) aj.

Praha: Dům zahraniční spolupráce

Pokud tě láká studium mimo ČR, Dům zahraniční spolupráce zprostředkovává:

- » studijní výjezdy
- » výměnné programy
- » a další příležitosti ke vzdělávání v zahraničí.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zjistí, jak se učí děti v jiných zemích.
- » Co mají lepší?
- » Co jim naopak chybí?
- » Existuje ve tvém okolí projekt, který pomáhá se vzděláváním v méně rozvinutých oblastech?

AKČNÍ VÝZVA!

- » Uspořádej sbírku školních pomůcek a psacích potřeb pro děti ze sociálně slabých rodin.
- » Nabídnout můžeš i bezplatné doučování těm, kteří to potřebují.

KLUCI A HOLKY SI JSOU ROVNI

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

5 ROVNOST
MUŽŮ A ŽEN

Co kdybys nemohl/a dělat některé věci jen proto, že jsi kluk nebo holka – například studovat?

Zdá se ti to nespravedlivé? Všichni by měli mít možnost učit se, rozhodovat, pracovat, být v bezpečí a žít bez násilí.

Každá třetí žena nebo dívka na světě zažije násilí.

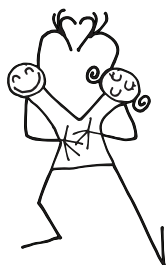
18%

Rozdíl v platech žen a mužů v Česku je 18%.

JAK TO SOUVISÍ S NAŠIMI ŽIVOTY?

I v Česku existují mezi muži a ženami nerovnosti:

- » ženy vydělávají průměrně méně než muži (i na stejných pozicích),
- » někteří lidé zažívají výsměch nebo násilí jen kvůli svému pohlaví,
- » kluci mohou mít strach projevit emoce,
- » dívky se méně hlásí do technických oborů, i když mají talent.

Každý z nás může pomáhat tím, že respektuje ostatní a nestrpí nespravedlnost.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Orange the World

Když svět zoranžoví, znamená to jediné – kampaň **UNITE by 2030 za ukončení násilí** páchaného na ženách. Zapojit se můžeš i ty.

Česko: Menstruační pomůcky ve školách

Od ledna 2026 poskytují školská zařízení menstruační potřeby svým žákyním, studentkám a pedagožkám **zdarma**.

Praha: Liga otevřených mužů

Liga podporuje muže v aktivním přístupu k:

- » osobnímu rozvoji a zdraví,
- » zodpovědnému partnerství a rodičovství,
- » profesní seberealizaci,
- » nebo ke společenské angažovanosti.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Jak jsou na tom ženy a muži, dívky a chlapci ve tvé škole?
- » Jaký je poměr učitelek a učitelů ve škole, dívek a chlapců ve třídě?
- » Jaká je preference volitelných předmětů?
- » Udělej průzkum a výsledky okomentuj.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Uspořádej besedu s hosty, kteří bourají stereotypy – např. žena v technické profesi nebo muž na rodičovské dovolené.
- » Otevři tak diskusi o stereotypch a rovnosti v každodenním životě.

ČISTÁ VODA VŠEM

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Pitná voda z kohoutku je pro nás v Česku samozřejmost, ale ve světě to není běžné. Vedle přístupu k pitné vodě je třeba snížit znečišťování vody a zvýšit její opětovné a bezpečné využívání.

6 PITNÁ VODA,
KANALIZACE

Každý třetí člověk nemá přístup k nezávadné pitné vodě.

673 milionů

lidí (státy EU a USA dohromady mají 770 milionů obyvatel) stále praktikuje vyprazdňování venku.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

V Česku je potřeba lépe hospodařit s vodou, a to hlavně kvůli změně klimatu:

- » v suchých letech ubývá voda v krajině,
- » ve městech je nutné lépe zadržovat dešťovou vodu, aby jen neodtékala do kanalizace,
- » 15–16 % obyvatel stále není napojeno na kanalizaci zakončenou čistírnou odpadních vod (týká se to zejména malých obcí).

ČISTÁ VODA
JE NĚCO,
O CO MUSÍME
PEČOVAT VŠICHNI.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Česko pomáhá vrtat studny v Africe

Arcidiecézní charita Praha nebo Člověk v tísni pomáhají vrtat studny a opravovat vodní zdroje v Africe. Zakoupit si můžete i tzv. Skutečný dárek (záchod, kohoutek, pumpu nebo kanystr na vodu).

Česko: Kořenová čistírna odpadních vod

I malá obec může efektivně a udržitelně čistit odpadní vodu. Příkladem je přírodní kořenová čistírna v Hostětíně na Moravě, která čistí odpadní vodu pomocí rostlin a půdních bakterií.

Praha: Hydropolis

Na jaře 2027 se v Praze otevře vodárenské osvětové centrum, kde se návštěvníci dozví, co předchází tomu, než se z vody stane pitná voda a mnohé další.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Prozkoumej povrchy v okolí školy a vytipuj místa, která by mohla být upravena tak, aby více zadržovala nebo dokonce sbírala dešťovou vodu.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Šetři vodou doma i ve škole:
 - krátká sprcha,
 - vypínání vody při čištění zubů,
 - recyklace vody na zalévání.
- » Vymysli se spolužáky desatero šetření vodou, natoč propagační spot a vyzvi další.
- » Nakupuj potraviny s nízkou spotřebou vody při pěstování nebo výrobě.

ENERGIE ŠETRNÁ K PLANETĚ

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

7 DOSTUPNÉ
A ČISTÉ ENERGIE

Představ si, že doma nesvítil světla, nejde dobít mobil nebo nefunguje topení. Energie je něco, co využíváme každý den, aniž bychom si to uvědomovali.

40%

„Čistá“ energie dnes tvoří přes 40 % světové výroby elektřiny.

3/4

Těžba a spalování fosilních paliv stojí za 3/4 celosvětových emisí skleníkových plynů.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Na výrobu elektrické energie v Česku se stále využívají hlavně neobnovitelné zdroje.

Více než 1/2 elektřiny se v Česku stále vyrábí z fosilních zdrojů (ropy, zemního plynu a uhlí).

Z elektroenergetiky a teplárenství pochází přibližně **40 % emisí skleníkových plynů v Česku.**

Energie by měla být nejen **dostupná a bezpečná**, ale hlavně **šetrná k přírodě.**

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Zelená dohoda pro Evropu

Tento dokument, si klade za cíl učinit z Evropy do roku 2050 první klimaticky neutrální kontinent. Zahrnuje mimo jiné i **přechod na obnovitelné zdroje, zvyšování energetické účinnosti a snížení závislosti na fosilních palívech.**

Česko: Hrdinové moderní energetiky

Každý rok jsou vybírány nejlepší projekty, které využívají **energii z obnovitelných zdrojů** a další chytrá řešení.

Praha: Pražské centrum obnovitelné energie

Centrum se snaží snižovat městské náklady na energie a maximalizovat energetickou nezávislost metropole.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zjisti, z jakého zdroje k vám do školy a domů přichází elektřina.
- » Porovnej svá zjištění se spolužáky.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Proveď se třídou „energetický audit školy“.
- » Navrhni konkrétní kroky, jak by se dalo ušetřit a uskutečni je.

FÉROVÁ PRÁCE

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

Představ si, že **namísto do školy** bys každý den **musel/a do práce**, kde bys pracoval/a třeba i 10 hodin denně.

Nebo že by tvoji rodiče pracovali za velmi malou odměnu a v nebezpečných podmínkách.

8 DŮSTOJNÁ PRÁCE A EKONOMICKÝ RŮST

10%

dětí na světě pracuje místo toho, aby chodily do školy.

Minimální mzda v Česku je **22 400 Kč/měsíc**, v Bangladéši **2 500 Kč/měsíc**.

Každý by měl mít důstojnou a bezpečnou práci. Děti by neměly pracovat vůbec, ale měly by mít možnost se vzdělávat.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Česko má dlouhodobě jednu z nejnižších nezaměstnaností v celé Evropské unii (kolem 4 %), oproti tomu míra nezaměstnanosti ve Španělsku je 10,5 %.

Zpracovat bychom však mohli na:

- » rovném odměňování žen a mužů,
- » větší flexibilitě (zkrácené úvazky, práce z domova apod.),
- » zapojení lidí se zdravotním omezením.

CO MŮŽEŠ UDĚLAT TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Fairtrade

Certifikace Fairtrade garantuje pěstitelům a pracujícím ze zemí Afriky, Asie a Latinské Ameriky výkupní cenu odpovídající nákladům **udržitelné produkce a důstojného živobytí**. Také zakazuje nucenou nebo dětskou práci.

Česko: Nový Prostor

Časopis Nový Prostor, který si můžeš zakoupit v Praze, Brně i jiných městech, je distribuován lidmi v sociální tísní (např. lidmi bez domova). Mají tak šanci **řešit tíživou situaci vlastními silami**, ale s podporou v zádech.

Praha: Tréninkové kavárny

Organizace Greendoors provozuje v Praze kavárny, kde **zaměstnává lidi se zkušeností s duševním onemocněním**. Pomáhá jim tak s návratem do plnohodnotného života.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zjisti, odkud pochází tvoje oblečení.
- » Vyrábí se v zemích, kde se dodržují férové podmínky?
- » Co znamená „fair trade“ a proč je důležitý?

AKČNÍ VÝZVA!

- » Podporuj značky, které vyrábějí férově.
- » Uspořádej ve škole osvětovou kampaň o fair trade a o důstojné práci – ve světě, v Česku i v Praze.

NÁPADY, KTERÉ HÝBOU SVĚTEM

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

9 PRŮMYSL, INOVACE
A INFRASTRUKTURA

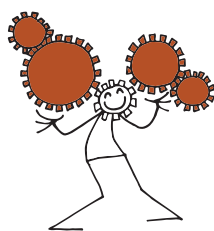

Jak by to v Česku vypadalo, kdybychom neměli pořádné silnice, síť nemocnic nebo všudypřítomný internet?

Život by byl mnohem složitější. Tak jako v některých oblastech světa, kde tato infrastruktura stále chybí.

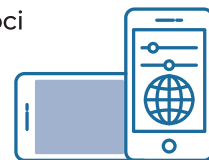
1/3 lidí na světě nemá přístup k internetu.

Inovace jsou chytré nápady, které zjednodušují život a pomáhají lidem i planetě.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Každý den se setkáváme s **produkty průmyslu**, **využíváme infrastrukturu** nebo **inovace** a mnohdy zcela samozřejmě. Stačí při cestě do školy použít mobilní telefon nebo si při nemoci objednat léky domů.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Drony doručují léky i dětskou výživu

Firma Zipline **doručuje svými drony** zásilky v několika zemích světa. Zejména v Africe (Rwanda, Ghana, Nigérie, Keňa nebo Pobřeží slonoviny) pomáhá s distribucí léků, krevních transfúzí nebo dětské výživy.

Česko: Čeští lékaři pomáhají

Tam, kde místní infrastruktura nestačí – například v nemocnicích při krizových nebo dlouhodobých problémech – pomáhají **Lékaři bez hranic**.

Českou nemocnici pro chudé v Ugandě vybudovala i Arcidiecézní charita Praha.

Praha: Smart Prague

Koncepce Smart Prague má za cíl **zlepšení kvality života v Praze** za pomoci digitální, informační nebo komunikační technologie v 6 oblastech:

- » mobilita budoucnosti,
- » chytré budovy a energie,
- » bezodpadové město,
- » atraktivní turistika,
- » lidé a městské prostředí,
- » datová oblast.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zjisti a analyzuj, jak je na tom okolí tvé školy s:
 - veřejnou dopravou,
 - silnicemi a chodníky,
 - osvětlením,
 - úklidem,
 - nebo ostatní infrastrukturou.
- » Pokud najdeš nějaký problém, nebo naopak pochvalu, vyplň dotazník na: <https://zmente.to>.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Navrhni chytré řešení pro město, jedné z oblastí Smart Prague a přihlas svůj nápad do projektu.

SPRAVEDLIVÝ SVĚT PRO VŠECHNY

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

10 MĚNĚ
NEROVNOSTÍ

Jak by ti bylo, kdyby o kvalitě vzdělání rozhodoval tvůj původ, nebo kdyby vyšší platu určovalo pohlaví?

A co když pro někoho zdravotní postižení znamená úplné vyloučení ze společnosti?

CÍLEM NENÍ, ABY BYLI VŠICHNI
STEJNÍ, ALE **ABY ROZDÍLY**
NEZNAMENALY VYLOUČENÍ.

10%

lidí vlastní 76 %
globálního bohatství.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Amnesty International

Amnesty je dobrovolným, nadstranickým a nezávislým hnutím lidí, kteří **bojují proti bezpráví i nesvobodě a usilují o dodržování lidských práv po celém světě**. Nejznámější akce, do které se může zapojit i veřejnost, je Maraton psaní dopisů proti bezpráví.

Česko: Konto Bariéry

Konto Bariéry je **nejstarší veřejná sbírka v ČR**, jejíž výtěžek **pomáhá lidem s handicapem začlenit se do společnosti**.

Praha: Bezbariérová kultura

Webová stránka pomáhá lidem s postižením najít v Praze snadno přístupná místa (parky, muzea nebo zastávky). Nabízí mapy a tipy, jak se po městě pohybovat bez překážek.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

I v Česku někdo vyrůstá v rodině, kde je běžné jít na střední nebo vysokou školu. Jiný takové možnosti nemá. Ve všech státech světa **chceme rovné příležitosti pro všechny bez ohledu na věk, pohlaví, etnický původ, náboženské vyznání či ekonomické postavení.**

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Proč ve světě mezi lidmi vznikají nerovnosti? Uspořádej výstavu fotografií, která shrne jejich příčiny.
- » Využít můžeš například fotografie ze stránek Dollar Street.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Vymysli, jak přispět ke snižování nerovností (svým chováním, informovaností, podporou konkrétních aktivit či organizací).
- » Vyber si organizaci, která pomáhá snižovat nerovnosti a podpoř ji (např. Maratonem psaní dopisů).

BEZPEČNÁ A ČISTÁ MĚSTA

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

11 UDRŽITELNÁ
MĚSTA A OBCE

Jak by mělo vypadat město budoucnosti? Určitě je tam čistý vzduch, bezpečné ulice, parky plné zeleně a je snadné se dostat do školy, za kamarády i za sportem.

Město budoucnosti má:

- » dostupné bydlení,
- » elektrifikovanou dopravu,
- » obnovitelnou energii,
- » dostatek městské zeleně,
- » čistou vodu a kanalizaci,
- » udržitelné odpadové hospodářství.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Město není jen místo, kde bydlíš.

Je to prostředí, které ovlivňuje každý den tvého života:

- » jak dlouho cestuješ do školy,
- » jestli si máš kde hrát nebo sportovat,
- » jaký vzduch dýcháš,
- » jestli se cítíš bezpečně,
- » jestli mají všichni lidé přístup ke službám.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

městské populace světa
dýchá znečištěný vzduch.

1 miliarda

lidí žije ve slumech.
V roce 2050 by to mohly
být až 3 miliardy.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Finsko: Nejudržitelnější město

Finské město **Espoo** patří mezi **nejudržitelnější města Evropy** a opakovaně se umísťuje mezi nejlepšími městy pro život.

Bydlení, školy i služby jsou blízko sebe, lidé méně jezdí autem a mají snadný přístup k přírodě.

Brno: Housing First (Bydlení především)

V Brně otestovali **program Housing First**, který pomáhá lidem bez domova a sociálně slabým získat nejdříve bydlení a teprve potom řešit další problémy.

Praha: Revitalizace Karlína po povodních

Karlín byl v roce 2002 silně zasažen povodněmi. Dnes je z něj živá, bezpečná čtvrť s parky, cyklostezkami a moderními budovami, které lépe zvládají extrémní počasí.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Co pro tvoji třídu znamená **udržitelné město**? Uspořádej Young Caritas Challenge na toto téma a zviditelněte svůj názor pomocí fotek.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Zaznamenal/a jsi ve svém okolí nějaký problém, který by město mělo brzy vyřešit, aby bylo udržitelnější? Zašli návrh řešení přímo na radnici.

MÉNĚ PLÝTVÁNÍ VÍCE SMYSLU

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

12 ODPOVĚDNÁ
VÝROBA
A SPOTŘEBA

Každý den něco kupujeme,
používáme a vyhazujeme
– jídlo, oblečení, elektroniku, obaly.

PŘEMÝŠLEJ, CO KUPUJEŠ,
ODKUD TO POCHÁZÍ
A CO SE S TÍM
STANE POTOM.

2 700 litrů

Tolik litrů vody se spotřebuje
na výrobu 1 bavlněného trička,
což odpovídá množství
pitné vody, které člověk
vypije za 2,5 až 3 roky.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Každá naše volba zanechává stopu.

Přemýšlej:

- » Kolik jídla skončí v koši?
- » Kolik oblečení koupíme a kolikrát ho nosíme?
- » Kolik jednorázových obalů používáme?
- » Jestli věci opravujeme, nebo hned vyhazujeme?
- » Odkud výrobky pocházejí a kdo a za jakých podmínek je vyrobil?

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Slow fashion

Fenomén slow fashion je **protikladem fast fashion**, znamená nakupovat méně oblečení. Nakupovat oblečení, které se vyrábí v menších kolekcích, lokálně, z kvalitních materiálů a s férovými podmínkami pro pracovníky.

Česko: Reuse centra – druhý život věcí

V mnoha městech fungují reuse centra, kde si lidé mohou přijít pro věci z druhé ruky nebo darovat to, co už nepotřebují. Snižuje se tím množství odpadu, šetří zdroje a má to i sociální dopad.

Praha: HW Lab a opravárenské dílny

V Praze fungují v rámci HW Labu komunitní opravárenské dílny, kde si lidé mohou opravit elektroniku, spotřebiče nebo kola místo toho, aby je vyhodili.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Zjistí, kolik odpadu vyprodukuje tvoje třída:
 - za den,
 - za týden,
 - za měsíc.
- » Lze množství odpadu nějak snížit?
- » Co je to **Zero Waste**?

AKČNÍ VÝZVA!

- » Uspořádejte ve vaší škole **re-use den** spojený se Zero Waste výzvou (například nos si svou láhev, nakupuj do látkové tašky, poříd si oblečení v second-handu apod.).

ZACHRAŇME NAŠI PLANETU

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

13 KLIMATICKÁ
OPATŘENÍ

Víš, že změna může začít i tvou cestou do školy?

Máš na výběr jít pěšky,
jet na kole, autem nebo MHD?

Klimatická krize, ničení přírody a znečištění už není jen problémem životního prostředí, ale také se dotýká naší ekonomiky, potravinové bezpečnosti, lidského zdraví a vede ke konfliktům v mnoha částech světa.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

V Česku klimatická opatření pomáhají i s tím, abychom se přizpůsobili změně klimatu, která u nás způsobuje extrémní počasí, například:

- » dlouhá sucha,
- » přívalové deště,
- » horko ve městech,
- » změny v přírodě.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

 Ulice se stromy jsou
o 5,5 °C chladnější
než ulice bez stromů.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Pařížská dohoda

Většina států světa se v roce 2015 dohodla, že se pokusí udržet **oteplení planety pod 1,5 °C**. Země se zavázaly snižovat emise a chránit klima společně.

Česko: Do práce na kole

Kampaň Do práce na kole motivuje lidi, **aby do školy nebo zaměstnání jezdili na kole, chodili pěšky nebo využívali MHD**. Každý kilometr ujetý bez auta znamená méně emisí CO₂, méně hluku a zdravější město.

**DO PRÁCE
NA KOLE**

Praha: Klimatický plán hl. m. Prahy

Praha má plán, jak **snížit emise CO₂ a přizpůsobit se změnám klimatu**. V rámci toho podporuje MHD, cyklistiku, zeleň a šetrné zacházení s energiemi.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Snížit svoji uhlíkovou stopu můžeš i ty.
- » Zjisti, jaká je uhlíková stopa tvé cesty do školy nebo na rodinnou dovolenou na

www.MojeCO2.cz.

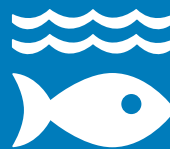
AKČNÍ VÝZVA!

- » Uspořádej soutěž o neudržitelnější cestu do školy (pěšky, na kole nebo MHD). Zapojit se mohou jednotlivci, skupiny nebo celé třídy.

VODA PLNÁ ŽIVOTA

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

14 ŽIVOT
VE VODĚ

Jak dlouho bys vydržel/a bez vody?
Voda je základní podmínkou života
nejen pro nás, ale i pro všechny
ostatní živé organismy.

Bez čisté vody není život,
a proto ji musíme chránit.

Oceány nám dávají kyslík, potravu
a pomáhají udržovat klima Země.

 Každý rok plasty zabijí víc
než **milión mořských ptáků**
a **100 000 mořských savců**.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

I když Česko nemá moře, máme jiné důležité zdroje vody
– **řeky, jezera, podzemní vodu nebo rybníky**.

To, co děláme na souši, ovlivňuje i vodu.

Do vody by se neměl dostávat odpad
ani škodlivé látky, hlavně plasty.

**SVĚTOVÝ
DEN VODY**
22. března

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

» Nachází se v blízkosti tvé
školy nějaký **vodní prvek**
(řeka, potok, vodní nádrž)?
Zkus provést terénní průzkum
a **zjistí stav** tohoto vodního
prvku. Pokud je třeba náprava,
navrhni ji!

AKČNÍ VÝZVA!

» Vyrazte jako třída k nejbližšímu
potoku nebo vodní nádrži
a uspořádejte dobrovolnou
úklidovou brigádu.

» Před a po brigádě místo
vyfotíte a porovnejte rozdíl.

» Stejně tak můžeš pomoci
udržet čisté **pláže přehrad,**
rybníků nebo řek v Česku.
Sesbírejte jako třída
fotografie vašich dobrých
skutků pro přírodu.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

- ✓ **Svět: Náramky za čistší oceány a moře**
Za každý prodaný náramek nebo výrobek
organizace 4ocean odstraní nejméně
1 libru (asi 0,45 kg) odpadu z moří,
pobřeží a vodních toků.
- ✓ **Česko: Vraťme vodu přírodě**
Program podporuje projekty, které zadržují
vodu v krajině a **pomáhají obnovovat přirozené
vodní prostředí** (mokřady, tůně, meandry
potoků a malé nádrže), které zlepšují kvalitu
vody, chrání živočichy a pomáhají krajině
zvládat sucho i přívalové deště.
- ✓ **Praha: Potoky pro život**
Projekt obnovuje pražské potoky, aby v nich
mohla zůstat voda a žili tam živočichové.
Místo betonových koryt vznikají přírodní tůně
s rostlinami.

PŘÍRODA KOLEM NÁS

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

15 ŽIVOT
NA SOUŠI

Kolik druhů zvířat znáš?

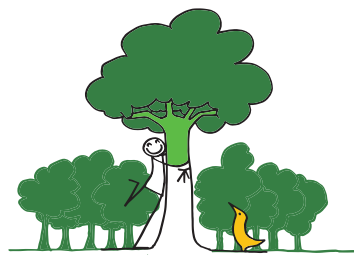
Vědci odhadují, že na světě existuje přes 8,7 milionu živočišných a rostlinných druhů, přitom jsme zatím popsali jen asi 2 miliony. Ty, které známe, i ty, které teprve objevíme, však vymírají závratnou rychlostí.

Co ohrožuje život na souši:

- » odlesňování,
- » rozšiřování pouští,
- » pytláctví a nadměrný lov,
- » invazní rostliny a zvířata,
- » zastavování a rozdělování krajiny,
- » degradace půd a znečištění.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Ať už žijeme kdekoli, můžeme **chránit přírodu, obnovovat krajinu a starat se o to, aby rostliny, zvířata i lidé mohli žít v rovnováze.**

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Kde ve tvém okolí **chybí zeleň**?
- » Prozkoumej místa, která by se mohla zazelenat.
- » Návrh s vyznačenými místy můžeš zaslat na radnici.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Domluvte se se školou a městskou částí a zasad'te jako třída strom nebo keř v okolí školy.

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Greenpeace

Tato organizace kombinuje výzkum, kampaně a nenásilné (i když někdy kontroverzní) protesty, aby chránila přírodu a zdraví lidí. Usiluje o **ochranu přírodních oblastí a ohrožených druhů**, omezení používání chemikálií nebo znečišťování.

Česko: Mladí ochránci přírody (MOP)

MOPíci jsou děti a mládež zapojení do Českého svazu ochránců přírody (ČSOP), kteří se **učí o přírodě, chrání ji a poznávají ji aktivně** skrze schůzky, výpravy, tábory, brigády, úklidy studánek nebo soutěže.

Praha: Klimatické stromy pro Prahu

V Praze se testují nové druhy stromů, které lépe zvládají horko a sucho. Nejodolnější z nich mají pomoci ochladit město v budoucnosti.

SPRAVEDLIVÝ A BEZPEČNÝ SVĚT

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

16 MÍR,
SPRAVEDLNOST
A SILNÉ INSTITUTE

Dokážeš si představit, že by v Česku vypukla válka?
Že by sis musel/a sbalit věci a utéct někam do bezpečí?

SVĚT BEZ NÁSILÍ NEZAČÍNÁ
ZBRANĚMI, ALE PRAVIDLY,
KTERÁ PLATÍ PRO VŠECHNY.

Každých 12 minut
zemře v důsledku
ozbrojeného konfliktu
jeden civilista.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Možná si říkáš, že mír a spravedlnost řeší hlavně politici,
ale dotýkají se i tvého každodenního života.

Například když:

- » se můžeš bezpečně vyjádřit,
- » víš, že se můžeš obrátit na policii nebo soud,
- » rozhodnutí ve škole nebo obci mají jasná pravidla.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Human Rights Watch

Mezinárodní organizace, která zjišťuje,
kde na světě lidé trpí nespravedlností
nebo porušováním práv.

Své poznatky pak používá k tomu,
aby přesvědčila vlády a firmy,
aby se k lidem chovali spravedlivě.

Česko: Linka bezpečí

Linka bezpečí poskytuje pomoc dětem
a mladým lidem, kteří zažívají násilí,
šikanu nebo ohrožení.

Praha: Protikorupční linka

Praha má plán, jak zabránit korupci
– tedy nespravedlivému využívání moci.
Na webu lidé najdou pravidla i možnost
nahlásit podezřelé chování.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Kolik válečných konfliktů
v současnosti ve světě
probíhá?
- » Zmapuj současné válečné
konflikty ve světě.
Můžeš je zanést do papírové
nebo virtuální mapy světa.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Vytvoř mediální obsah
(foto, video, koláž...)
na téma:
„Co pro tebe znamená mír?“.
- » Následně můžeš uspořádat
výstavu ve škole, knihovně
nebo galerii.

SPOLU TO ZVLÁDNEME

 CÍLE
UDRŽITELNÉHO
ROZVOJE

Někdy je příjemné pracovat o samotě, ale v životě často potřebujeme pomoc nebo radu od ostatních. Stejně je to i s Cíli udržitelného rozvoje. Ke změně je třeba **spolupráce** – mezi státy, městy, organizacemi, školami, firmami i obyčejnými lidmi.

17 PARTNERSTVÍ
KE SPLNĚNÍ CÍLŮ

Partnerství znamená sdílet znalosti, peníze, technologie, nápady a pomáhat si navzájem.

K naplnění Cílů udržitelného rozvoje se svým podpisem zavázalo 193 států světa.

CO TO MÁ SPOLEČNÉHO S NÁMI?

Spolupráce je součástí našeho každodenního života, v rámci rodiny, školy, sportovního týmu, kroužku nebo v budoucí práci.

CO MŮŽEŠ
UDĚLAT
TY?

PŘÍKLADY DOBRÉ PRAXE

Svět: Agenda 2030

Státy světa se dohodly na společných cílech pro lepší budoucnost. Agenda 2030 obsahuje **17 cílů a 169 podcílů**, propojuje vlády, města, firmy i občanskou společnost.

Česko: Asociace společenské odpovědnosti

Tato asociace v Česku **sduzuje firmy, neziskovky a veřejný sektor**, aby společně naplňovaly Cíle udržitelného rozvoje OSN. Organizuje i ceny SDGs.

Praha: Město + občané + odborníci

Praha spolupracuje s univerzitami, odborníky i veřejností na plánování města, klimatu a dopravy. Díky tomu vznikají lepší řešení pro všechny.

VÝZKUMNÁ VÝZVA!

- » Najdi **příklady spolupráce** - soukromého, občanského a veřejného sektoru.
- » Zviditelni jejich činnost a zapoj se i ty.

AKČNÍ VÝZVA!

- » Zapoj se aktivně **do školních nebo komunitních projektů**.
- » Vyber si sociální, environmentální nebo ekonomický cíl a společně změňte svět k lepšímu.